

Nagyapáti Anna Panna

Bibó István

„A szabadságszerető ember bízik a közösség erejében...”

Vajon miért mondta ezt Bibó István, és miért választotta jelmondatául a Bibó István Szakkollégium? Ilyen sok igazságot tartalmaz ez a mondattöredék?

Mielőtt elkezdenénk elemezni ezt a Bibó István-idézetet, néhány szót róla.

Bibó István a XX. századi magyar politika közgondolkodás és a közérdekű politika nagy alakja. A szabadságtisztelő liberális demokráciának, a türelemtől áthatott politikának és a jóhiszeműségre alapozó közéleti erkölcsnek nem volt nála jobb követője, ugyanakkor megvesztegethetlenebb és épp ezért vonzóbb képviselője a mögöttünk hagyott században. Az idézet, amit választottam, a szabadságszerető ember politikai tíz parancsolatából való. A tíz parancsolatában a politikai cselekvés elveit, indítékait, motívumait foglalta össze saját magának.

Amikor először olvastam el az idézetet, az első, ami megragadta a figyelmemet, az a *bizalom* és a *közösség* szavaink voltak. Bizalom az egyik legfontosabb igényünk a másikkal szemben. Jelentése akár erősebb is a szeretetnél. (De a legtöbb ember jobban megbecsüli a szeretetet.) Mi sem mutatja jobban, hogy szeretetjáték nincsen, de a bizalomjáték a gyerek körében különösen népszerű. A bizalom boldogságunk kulcsa is, amit a házasságban tanul és jegyez meg az egyén. Az emberi élet egyik alappillére a bizalom. Bizalomhoz tartozik az elfogadás. Mert ha nem fogadjuk el a másikat olyannak, amilyen és a hibáit nem tudjuk tolerálni, akkor nem fogunk bízni sem benne.

A közösség a másik olyan dolog, ami meghatározza jellemünket. Mert magányosan vagy kirekesztve élni senki sem szeret, vagy ha így él, az örökké megmarad a szívében és lelki sérült lesz. Amikor az ember megszületik, akkor még egocentrikus, de fejlődése során jótékony, önzetlen és a közösségért tenni akaró ember válik belőle. Ezt a folyamatot nagyon érdekes végignézni. Hogy az ember a saját érdekeit hogyan helyezi a közösség érdekei alá.

Ez a két szó már külön-külön is nagyon sokat ér. De így együtt ez egy olyan párosítás, ami minden korosztályban érték. Mindenki igényli ezt a kettőt a nagyszülőktől kezdve a szülőkön át a gyerekekig.

Bibó István megfogalmazása az előítélet és feltétel nélküli bizalmat sugallja. (Fontos megjegyezni: ilyen bizalommal várják, majd nevelik fel később a szülők a gyermekeiket. Akármint csinálnak is, ők ugyanúgy ott állnak mellettük életük végéig.) Attól függetlenül, hogy ő, mint bízó, kívül áll a közösségtől, hisz annak erejében és összefogásában. Ilyen emberekből

kellene a mai világban is sokkal több, akik előre megadják a bizalmat, nem pedig bizalmatlanok. A bizalmatlankodó emberekből már így is elég van. De ez a Bibó által megszólított közösség akár még csodákra is képes lehet. Ösztönözően hat mindenkire, mindenhol és mindig.

De kit takar ez a közösség szó? Azt hiszem, ez egyértelmű, Magyarország lakosait.

A legtöbbet a szabadságszerető emberen gondolkodtam. Mit jelenthet? A végére háromra szűkítettem a megoldási listát: igazságos, félelmet nem ismerő vagy csak egy ember, aki az álmait követi és azokat meri megvalósítani. De aztán rájöttem, hogy egyik sem; ez egy liberális, demokrata gondolkodású embert jelent, viszont egy olyan korszakban, amelyben Bibó is élt, a felsoroltak is jellemzőek rá. Hiszen egyedül ki mert állni kora rendszer ellen, és fel merte vállalni a saját gondolatait, eszményeit. Ami ekkor nagy szó volt. Szerintem ezért a gondolkodásmódért sokan a szívükbe zárták és tisztelték, de ami ennél is fontosabb: becsületesnek tartották Bibó Istvánt.

Vannak örök érvényű idézetek. Szerintem ez a Bibó István által elmondott mondat is. Mert a jelentése akkor is, most is és a jövőre nézve is értékes a nemzedékeknek.

Ezt jelenti nekem is: az összefogás egységét. Ami már most tizenöt évesen is fontos. Hiszen ki akar egyedül szembe szállni szülőkkel, ahelyett, hogy közösen a testvérével állna eléjük. A nyeresései is nagyobbak ilyenkor.

Mint a bekezdésben említettem, a bibós szakkollégistáknak is ez a jelmondata, azóta, amióta a kollégium Bibó István nevét viseli. Megkérdeztem Papp Dórát, aki az Állampolgári Nevelés Táborban volt a vezetőm, a szakkollégiumnak miért ez a jelmondata, és mit is jelent nekik. Szerinte a kollégium lényegét ez a mondat jól jellemzi és egyfajta mementó is, hogyan kell egymáshoz viszonyulniuk.

Hogyan kell egymáshoz viszonyulniuk? Ez a türelem, a tolerancia a másikkal szemben. Ami az életben is nagyon fontos. Mindennap ezt halljuk tanárainktól, szüleinktől, nagyszüleinktől. Csak éppenséggel más formába öntik a megfogalmazást. De ez így pontosan találó.

Apa egyik barátjával beszélgettem, és szóba került ez a pályázat. Ő más szemszögből nézte, mint én, de szerintem ez egy nagyon érdekes szemlélet. Szerinte a szabadságszerető egy közösség, akiket valaminek a szeretete összeköt, és e közös pont miatt alkotnak egy közösséget. Ezáltal meg is bíznak egymásban, mert mindegyikőjüket ez a hobbi kapcsolja ki és úgy érzik, hogy ez az, ami felszabadítja őket. Így visszagondolva már ez egy teljesen életszerű kép.

Erre az idézetre egy példát szeretnék kiemelni. Egyik osztálytársam és annak csapata bekerült az Energy Factory döntőjébe a Bibó-napórával. Kellett valamennyi önrészt vállalniuk ahhoz, hogy megvalósuljon a tervük. Így az aulába kiraktak egy dobozt, hogy támogassuk őket. Nem sokan hittek abban, hogy az egész összeg így össze fog jönni. De az aulai dobozt a bibós

diákok észrevették, és támogatták a lányok hihetetlen ötletét. Ötletük most már tervvé, valóssággá, tíz év múlva pedig történelemmé fog válni. Engem őszintén megdöbbenett, hogy ilyen összetartó és segítőkész közösség vagyunk.

Ez a mondat már magában erőt sugároz, és az első benyomás az mindenkinél pozitív. Ez a maga összekuszált módján egy egyszerű kijelentés.

Az esszé és az előtte levő kutató munka ráébresztett arra, hogy bibósnak lenni nemcsak jó, hanem kiváltság is.